

Ehkäist. tsö 7/2.2.1988

NOUSIAINEN VUORENPÄÄ KUKONHARJA

Kivikautisen asuinpaikan
koekaivaus 1987
Helena Taskinen

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
KAIVAUSPAIKAN ESITTELY	2
OTE PERUSKARTASTA 1:20 000 1044 05 MIETOINEN	3
KAIVAUSKERTOMUS	4
KAIVAUSLÖYDÖT	7
YHTEENVETO	9
LUETTELO KARTOISTA	10
LUETTELO KOEKUOPPIEN PINTA- JA POHJAKORKEUKSISTA	10
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA	11
LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA	12
VALOKUVIA	13
YLEISKARTTA 1:500	16
PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA	17
TASOKARTAT KOEOJASTA, RUUDUISTA A/1-3 ja A/1-C/1, TASOISTA 1-4	18
PROFIILIKARTTA RUUDUISTA A/1-C/1 ja A/1-A/3	22
YKSITYISKOHTAKARTTA LIEDESTÄ, RUUDUISSA A/2-3, TASOSSA 4	24

JOHDANTO

Nousiaisten Vuorenpään Kukonharja oli esihistorian toimiston koe-
kaivausryhmän kaivauskohteena 31.8.-4.9.1987 välisenä aikana.

Kukonharjassa tutkittiin yhteensä 17 m², josta koeojien avulla
11 m² ja 1 x 1 m kooltaan olleiden koeuoppien avulla 6 m².

Tutkimuksia johti HuK Helena Taskinen ja kartanpiirtäjänä oli fil.
yo Simo Vanhatalo. Lisäksi kaivauksella työskenteli 4 nuorta, joi-
den palkkakustannuksista (24.8.-4.9.1987 väliseltä ajalta yhteen-
sä 6 347,69 mk) vastasi Nousiaisten kunta.

Helsingissä 29. joulukuuta 1987

Helena Taskinen

NOUSIAINEN VUORENPÄÄ KUKONHARJA
- kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 1987

Kunta: Nousiainen

Kylä: Vuorenpää

Tila: Peltohuitti RN:o 3:26

Maanomistaja 1987: Väinö ja Soile Heinonen, Repola, 21270 Nousiainen

Peruskartta: 1044 05 MIETOINEN (1984)

Koordinaatit: x = 6728 36

y = 1558 17

z = n. 37,5 - 39

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 23724:1-124 (diar. 6.10.1987)

Asuinpaikalta aikaisemmin tulleet löydöt: KM 23594 lisäksi irtolöytöjä Turun yliopiston arkeologian laitoksen kokoelmissa päänumeroilla 13, 24, 47, 49, 59, 126, 145 ja 278.

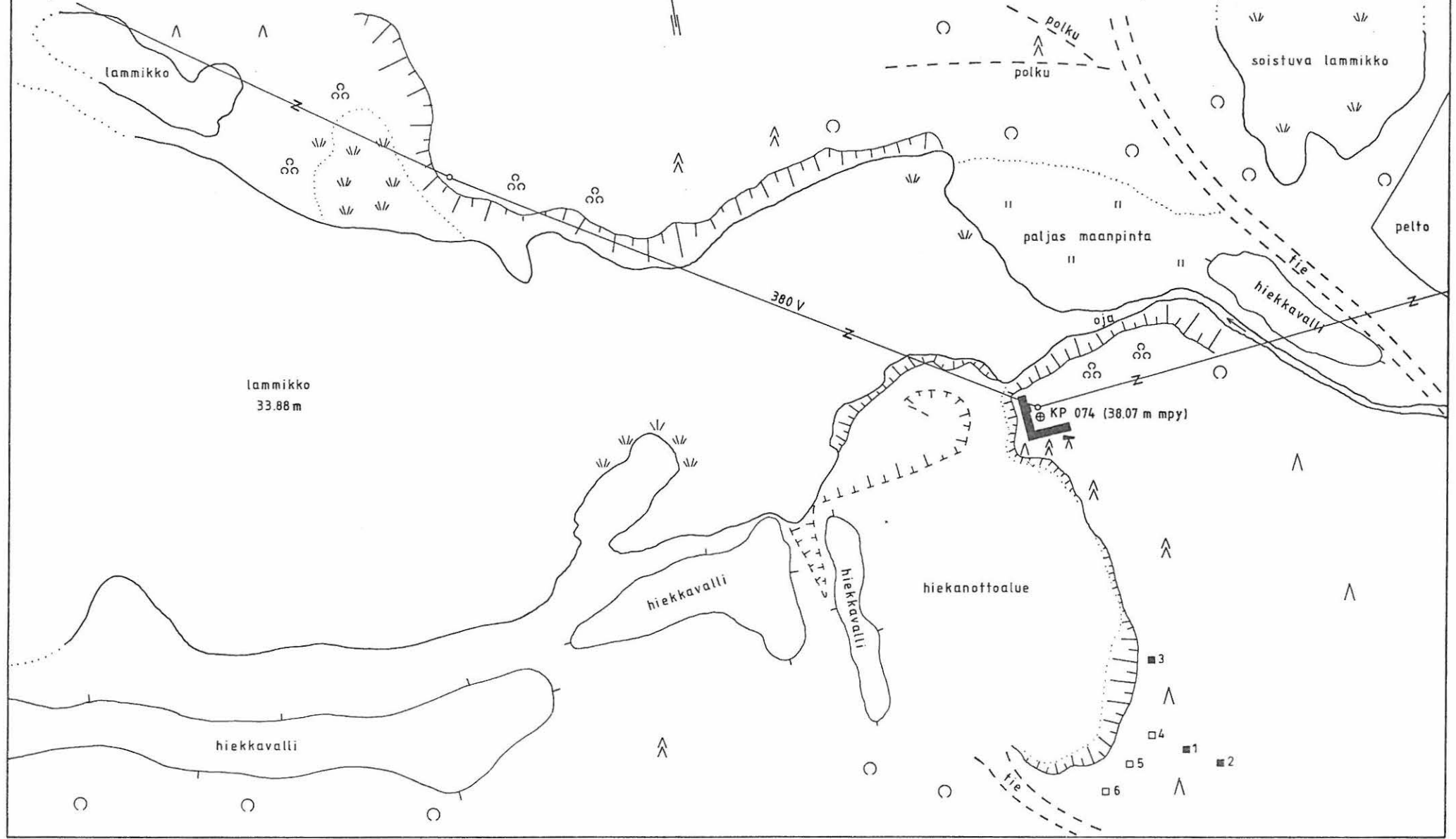
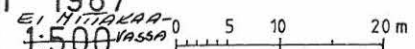
Aikaisemmat tutkimukset: Esa Laukkanen ym. 1987, tarkastus

Sivut 13-15 ovat kuvatauluja, joissa on kuvia negatiiveista 69753-69778. Kertomukseen liittyvät diapositiivit: 13835-13847.

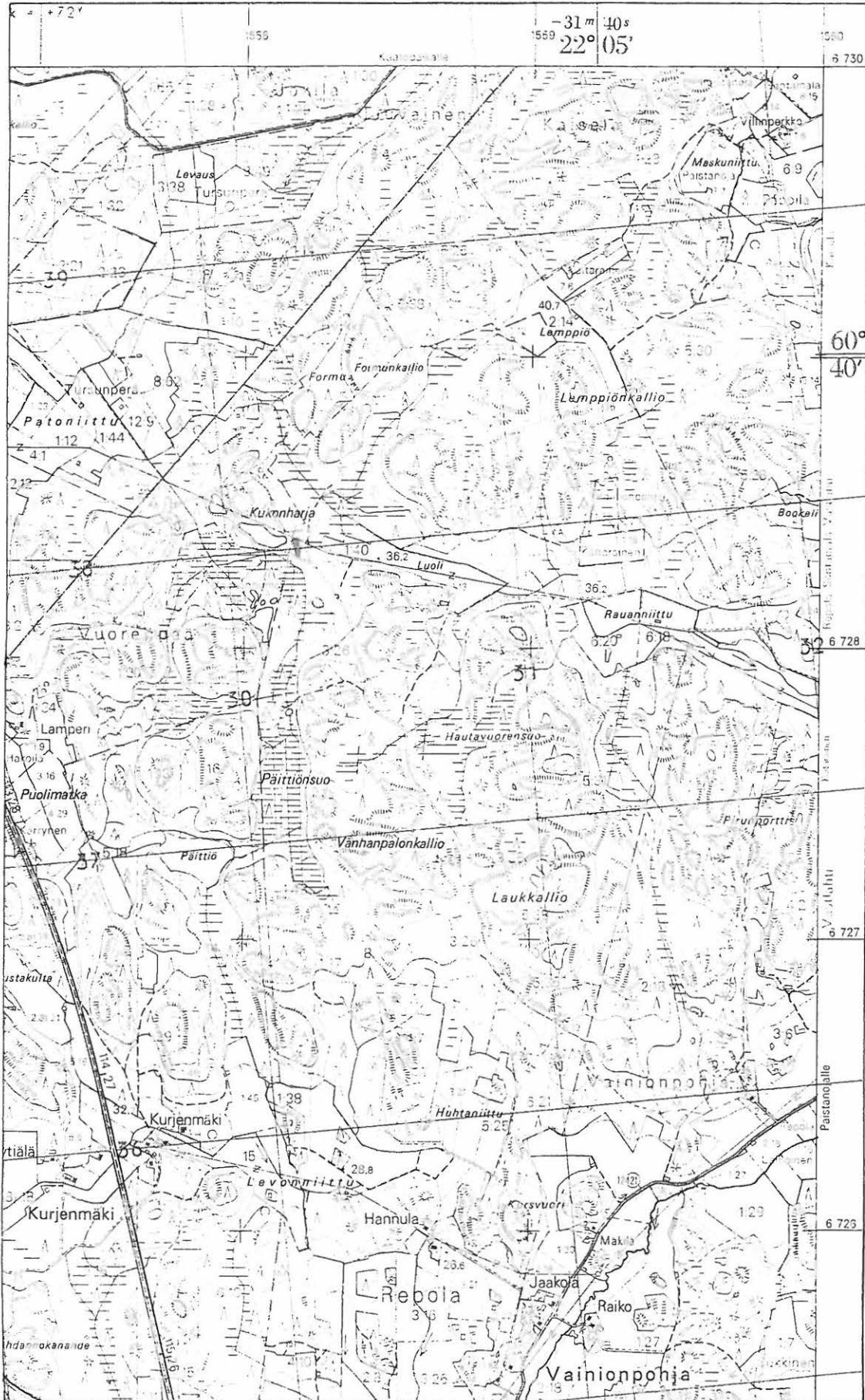
Luettelo kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista on kertomuksen lopussa.

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja
 Helena Taskinen 1987
 yleiskartta mk 1:500
 piirt. S. Vanhatalo

L koeoja
 □ koekuoppa

Ote peruskartasta 1:20 000 1044 05 MIETOINEN (1984)

Koekaivausalue merkitty karttaan punaisella

KAIVAUSKERTOMUS

Nousiaisten Vuorenpään Kukonharja sijaitsee noin 6,5 km luoteeseen Nousiaisten kirkosta, noin 500 m kaakkoon Nousiaisten ja Mynämäen pitäjien rajasta, Kukonharjan soranottoalueen itäosassa. Alue on hiekkakangasta, jossa valtapuuna kasvaa mäntyä, mutta joukossa on myös joitakin kuusia. Maaperä on hienoa, lähes kivetöntä hiekkaa.

Kukonharjan alueelle paalutettiin 6 metriä pitkä lähes pohjoinen-etelä -suuntainen 1 m leveä koeoja sekä tälle kohtisuora, samanlainen koeoja sen eteläpäähän. Ensiksi mainitun koeojan ruudut olivat kaivausruutuja A/1-A/3 sekä jälkimmäisen koeojan ruudut kaivausruutuja A/1-C/1. Koeojista noin 40 m eteläkaakkoon olevalle hiekkaharjulle tehtiin 1 x 1 m kooltaan olleita koekuoppia 6 kpl. Koekuoppien sijainti ilmenee s. 16 olevasta yleiskartasta.

Koeojista poistettiin ensiksi turve lapioidella, jonka jälkeen kaivamista jatkettiin 10 cm tasoissa kaivauslastoilla. Löydöt otettiin talteen tasoittain ja kaivausruuduittain. Kaivamista jatkettiin niin kauan kunnes oli edetty löydöttömään ja maaväreiltään täysin puhtaaseen maahan saakka. Syvimmälle edettiin ruutujen A/2-3 alueella, jossa kaivettiin noin 55 cm syvään. Koekuopat kaivettiin noin 50 cm syvään.

Kiintopisteenä koekaivausalueella käytettiin vanhaa sähkölinjan tolppaa, jonka sijainti ilmenee s. 16 olevasta yleiskartasta. Kiintopisteen korkeus oli 38,07 m mpy ja koneen lukema 074. Kiintopisteen korkeus on siirretty koekaivausalueesta noin 300 m itäkaakkoon sijainneesta mittapisteestä, jonka korkeudeksi peruskartalla 1044 05 MIETOINEN on ilmoitettu 36,2 m mpy.

Koekaivaukselta piirrettiin yleiskartta mittakaavaan 1:500, pinta- ja pohjavaaituskartat mittakaavaan 1:50, tasokartat koeojista tasoista 1-4 mittakaavaan 1:25 samoin profiilikartat mittakaavaan 1:25. Liesikiveyksestä on piirretty yksityiskohtakartta mittakaavaan 1:10.

Koeojien alueella oli noin 5 cm paksu turvekerros, jonka alla oli 5-10 cm paksu huuhtoutuneen maan kerros. Sen alla oli noin 20 cm paksuudelta punertavanruskeaa, värjäätynyttä hiekkaa. Ruutujen A-C/1 sekä ruutujen A/2-3 alueella esiintyi heikosti värjäätynyttä likamaata 10-20 cm paksuudelta. Tällä kohdin punertavanruskean, värjäätyneen hiekan kerros oli pääasiassa noin 5 cm paksu.

Ruutujen A/2-3 alueelta tuli tasossa 3 esille osa liesikiveyksestä (ks. kuvaa 5 s. 15 sekä diakuvaa 13842). Tällä kohdalla laajennettiin koeojaa noin 40 cm, jotta liesi voitiin tutkia kokonaan. Liesi oli halkaisijaltaan noin 1 m ja sen kohdalla ja ympärillä oli tummaa nokimaata (ks. kuvaa 7 s. 15 ja diakuvia 13845-46). Liesikivet olivat hyvin palaneita. Liedestä on otettu hiilinäyte tasosta 4 (ks. KM 23724: 124).

Koekuoppien alueella oli turvekerroksen paksuun 5-10 cm ja sen alla olevan huuhtoutuneen kerroksen paksuus 5-10 cm. Huuhtoutuneen kerroksen alla oli hienoa, ruskeaa hiekkaa. Koekuopan 1 alueella oli havaittavissa noin 40 cm syvällä 5 cm paksuudelta heikosti värjäätynyttä likamaata. Koekuopan 2 kohdalla oli noin 15 cm syvällä hiukan heikosti värjäätynyttä likamaata. Muuten koekuoppien alueella oli huuhtoutuneen kerroksen alla hienoa, ruskeaa hiekkaa.

Koekuopasta 6 (ks. yleiskarttaa s. 16) noin 40 m kaakkoon oli aivan metsätien vieressä matala, pyörehtävä, halkaisijaltaan noin 4 m oleva painanne, mahdollinen kodanpohjapainanne (ks. kuvaa 4 s. 15 ja diakuvaa 13838).

Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä tuli esille kaikista koeojan kaivausruuduista sekä lisäksi koekuopista 1-3. Sivuilla 7-8 olevasta luettelosta ilmenevät löydöt ja löytömäärät.

Koekaivauksen runsaslöytöisin kaivausruutu oli ruutu A/1, josta tuli esille 79 saviastianpalaa, 48 porfyriitti-iskosta, 41 kvartsi-iskosta, 9 pii-iskosta, 2 kivilaji-iskosta sekä 2 g palanutta luuta. Ruudun A/1 runsaslöytöisin kaivaustaso oli taso 3, josta tuli esille 52 saviastianpalaa, 20 porfyriitti-iskosta, 16 kvartsi-iskosta, 7 pii-iskosta, 1 kivilaji-iskos ja 1 g palanutta luuta. Muuten koekaivauksen runsaslöytöisin kaivaustaso oli taso 2. Löytöjä ei tullut enää esille tason 5 alapuolelta.

Koeajat ja kaikki koekuopat peitettiin kaivauksen päätyttyä.

KAIVAUSLÖYDÖT:

Saviastianpalat:

- koristeltuja reunapaloja	10 kpl
- koristelemattomia reunapaloja	-
- koristeltuja kylkipaloja	53
- koristelemattomia tai rapautuneita kylkipaloja	156

Kivilaji-iskoksia (liuskeista kiveä) 21

Porfyriitti-iskoksia 165

Pii:

- nuolenkärkiä	1
- nuolenkärjen katkelmia	1
- iskoksia	24

Kvartsi:

- kaapimia	1
- iskoksia	168
Palanutta savea	12 g
Palanutta luuta	n. 7 g
Pyörökiviä (hiekkakiveä)	1 kpl

LÖYDÖT KOEKUOPISTA:

- hiotun kiviesineen katkelmia	1 kpl
- koristeltuja saviastian kylkipaloja	1
- koristelemattomia saviastian kylkipaloja	7
- kvartsi-iskoksia	4

IRTOLÖYDÖT

Saviastianpalat:

- koristeltuja reunapaloja	1 kpl
- koristeltuja kylkipaloja	1
- koristelemattomia tai rapautuneita kylkipaloja	1

Porfyriitti-iskoksia 5

Pii-iskoksia 2

Kvartsi-iskoksia 2

YHTEENVETO

Nousiaisten Vuorenpään Kukonharjan kivistä asuinpaikka-alueita tutkittiin kesän 1987 koekaivauksissa 17 m², josta koeojien avulla 11 m² ja 1 x 1 m kooltaan olleiden koekuoppien avulla 6 m².

Kivistä asuinpaikkalöytöjä tuli esille sekä koeojien että koekuopin tutkitun alueen kohdalta. Koekaivauksissa ja aiemmin irtolöytöinä esille tulleiden löytöjen perusteella asuinpaikka on ajoitettavissa tyypillisen kampakeraamiikan aikaan.

Koekaivauksen pienialaisuuden johdosta asuinpaikka-alueen rajoja ei ole mahdollista määritellä tarkasti.

Nousiaisten Vuorenpään Kukonharja kuuluu muinaisjäännösluokituksessa luokkaan II.

LUETTELO KARTOISTA

Yleiskartta 1:500 A3

Pinta- ja pohjavaaituskartta 1:50 A4

Tasokartat koeojista, ruuduista A/1-3 ja A/1-C/1, tasoista 1-4
1:25 A3

Profiilikartta ruuduista A/1-3 1:25 A4

Profiilikartta ruuduista A/1-C/1 1:25 A4

Yksityiskohtakartta liedestä, ruuduissa A/2-3, tasossa 4 1:10 A4

LUETTELO KOEKUOPPIEN PINTA- JA POHJAKORKEUKSISTA

Koekuoppa	Pintakorkeus m mpy	Pohjakorkeus m mpy
1	39,08	38,62
2	38,94	38,42
3	38,89	38,31
4	39,15	38,66
5	38,66	38,17
6	37,95	37,44

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ NEGATIIVEISTA

- 69753-57 Maisemakuva tutkimusalueesta (panoraamakuva). Kuvattu länsiluoteesta
- 69758-59 Maisemakuva tutkimusalueesta (panoraamakuva). Kuvattu kaakosta.
- 69760-63 Maisemakuva tutkimusalueesta (panoraamakuva). Kuvattu lännestä.
- 69764 Kodanpohjapainanne (?). Kuvattu etelästä.
- 69765-66 Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvattu kaakosta.
- 69767 Ruudut C/1-A/1 tasossa 3. Kuvattu itäkoillisesta.
- 69768 Liesi ruudussa A/3-A/2 taossa 3. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 69769 Ruudut C/1-A/1 tasossa 4. Kuvattu itäkoillisesta.
- 69770 Ruudut C/1-A/1 tasossa 2. Kuvattu itäkoillisesta.
- 69771 Ruudut A/3-A/1 tasossa 2. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 69772 Ruutu A/3 tasossa 2. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 69773 Ruudut C/1-A/1 tasossa 4. Kuvattu itäkoillisesta.
- 69774-75 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 4. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 69776-77 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 4. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 69778 Kodanpohjapainanne (?). Kuvattu itäkaakosta.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ DIAPOSITIIVEISTA

- 13835 Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvattu länsiluoteesta.
- 13836 Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvassa koekuopin tutkittua aluetta. Kuvattu lännestä.
- 13837 Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvassa keskellä koekuopin tutkittua aluetta. Kuvattu kaakosta.
- 13838 Kodanpohjapainanne (?). Kuvattu itäkaakosta.
- 13839 Ruudut C/1-A/1, taso 1. Kuvattu itäkoillisesta.
- 13840 Ruudut C/1-A/1, taso 2. Kuvattu itäkoillisesta.
- 13841 Ruudut C/1-A/1, taso 3. Kuvattu itäkoillisesta.
- 13842 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 3. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 13843 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 4. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 13844 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 4. Kuvattu pohjoisluoteesta.
- 13845 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 4. Kuvattu luoteesta.
- 13846 Liesi ruudussa A/3-A/2 tasossa 4. Kuvattu luoteesta.
- 13847 Maisemakuva kaivausalueesta kaivausten päätyttyä. Kuvattu kaakosta.

NOUSIAINEN VUORENPÄÄ KUKONHARJA 1987

Kuva 1: Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvassa vasemmalla näkyvän sähköpylvään luona tasokaivausalue ja kuvassa keskellä näkyvän harjanteen kohdalla koekuopin tutkittu alue. Kuvattu lännestä.

NOUSIAINEN VUORENPÄÄ KUKONHARJA 1987

Kuva 2: Maisemakuva tutkimusalueesta. Tasokaivausalueen sijainti merkitty karttaan nuolella. Kuvattu länsiluoteesta.

Kuva 3: Maisemakuva tutkimusalueesta. Kuvassa koekuopin tutkittua harjannetta. Alueella matalana painaamana näkyneen mahdollisen kodanpohjapainauksen sijainti merkitty kuvaan nuolella. Kuvattu kaakosta.

F. 69748

Kuva 4: Kodanpohjapainauma (?).
Kuvattu itäkaakosta.

F. 69768

Kuva 5: Liesi ruudussa A/3-A/2 ta-
sossa 3. Kuvattu pohjoisluoteesta.

F. 69774

Kuva 6: Liesi ruudussa A/3-A/2
tasossa 4. Kuvattu pohjoisluo-
teesta.

F. 69777

Kuva 7: Liesi ruudussa A/3-A/2 ta-
sossa 4 (laajennettuna). Kuvattu
pohjoisluoteesta.

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja

Helena Taskinen 1987

koeojan taso 2

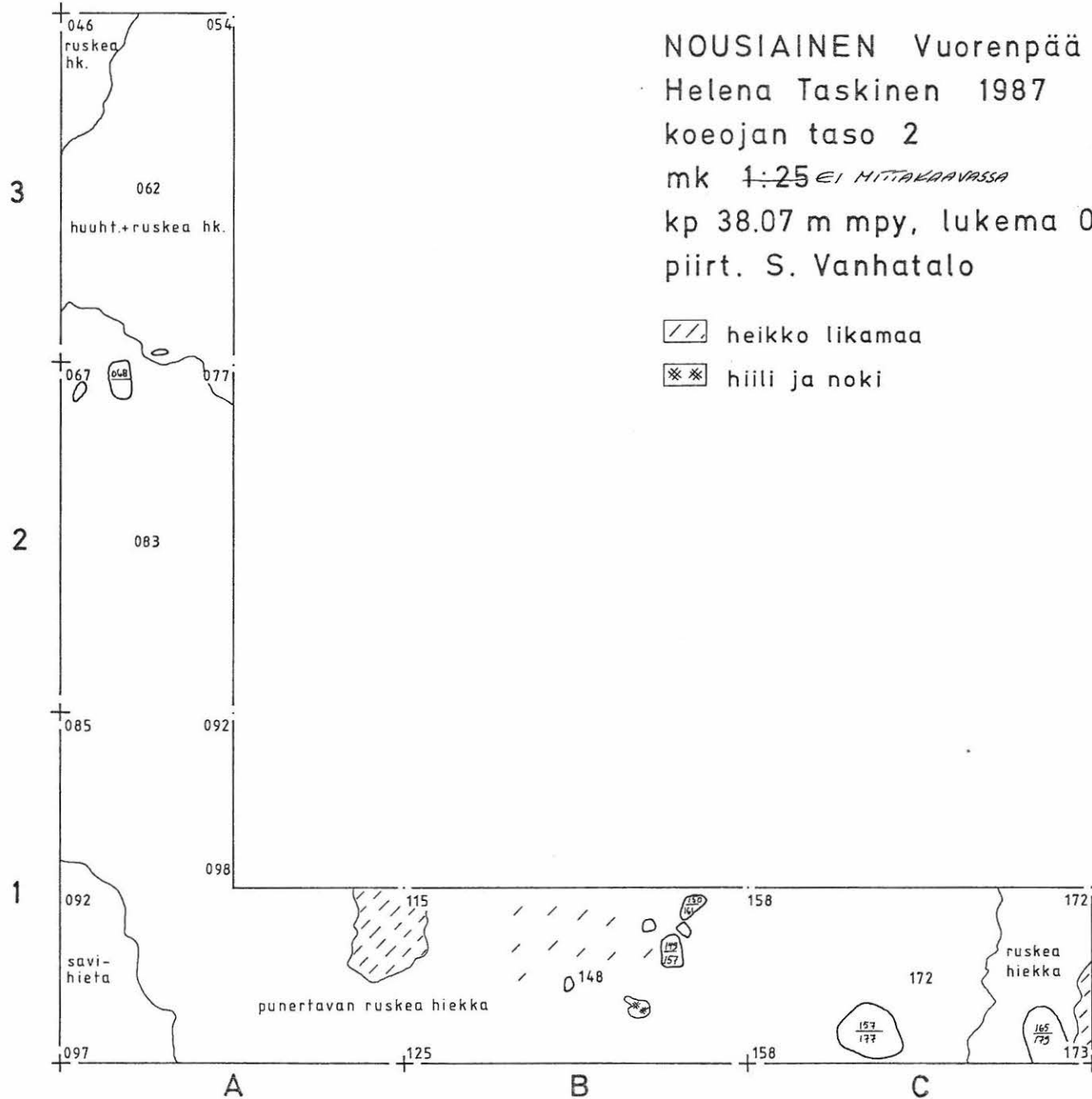
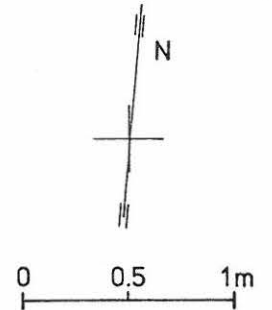
mk 1:25 EI HITAKAASSA

kp 38.07 m mpy, lukema 074

piirt. S. Vanhatalo

/// heikko likamaa

※※ hiili ja noki

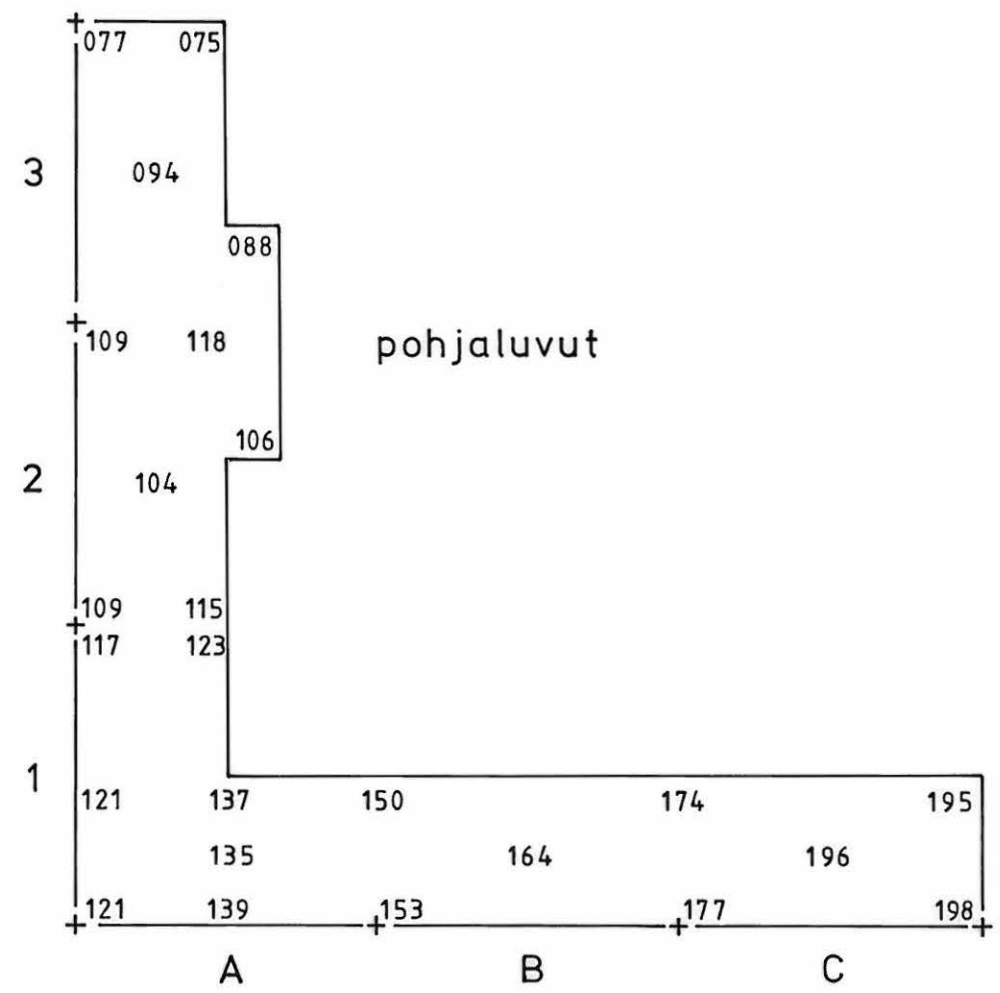
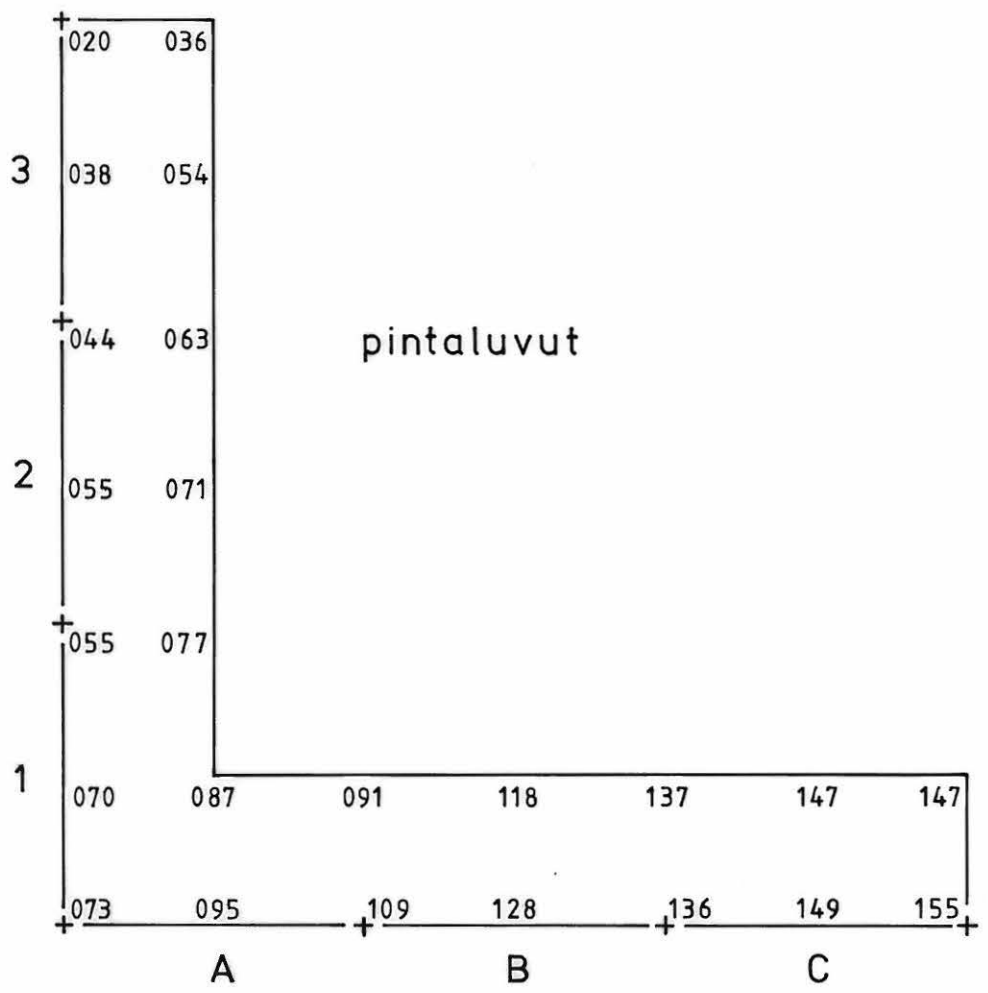
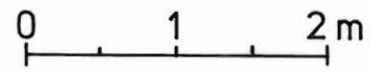
NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja

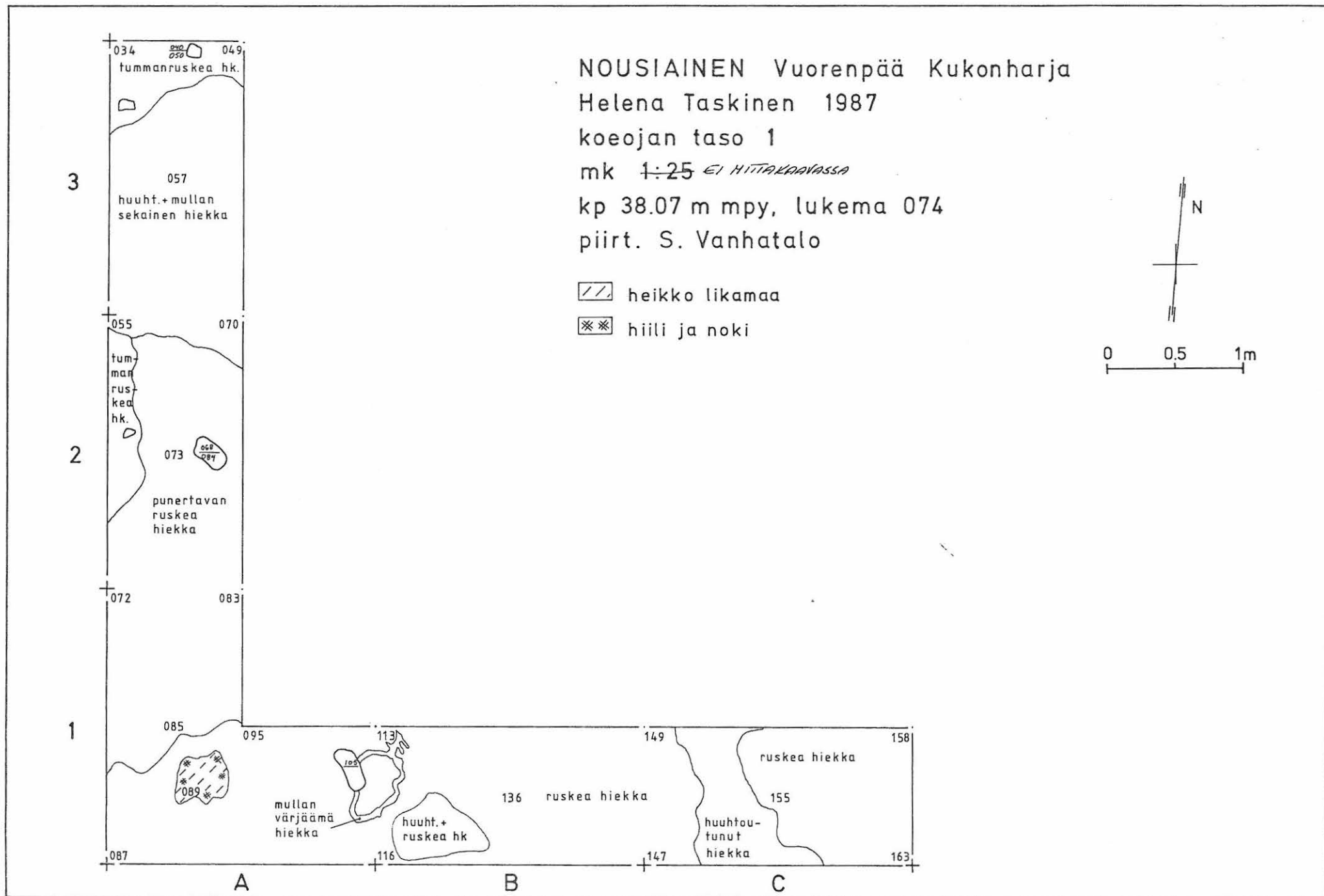
Helena Taskinen 1987

koeojan pinta- ja pohjavaaituskartta 1:50

kp 38.07m mpy, lukema 074

piirt. S. Vanhatalo

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja

Helena Taskinen 1987

koeojan taso 3

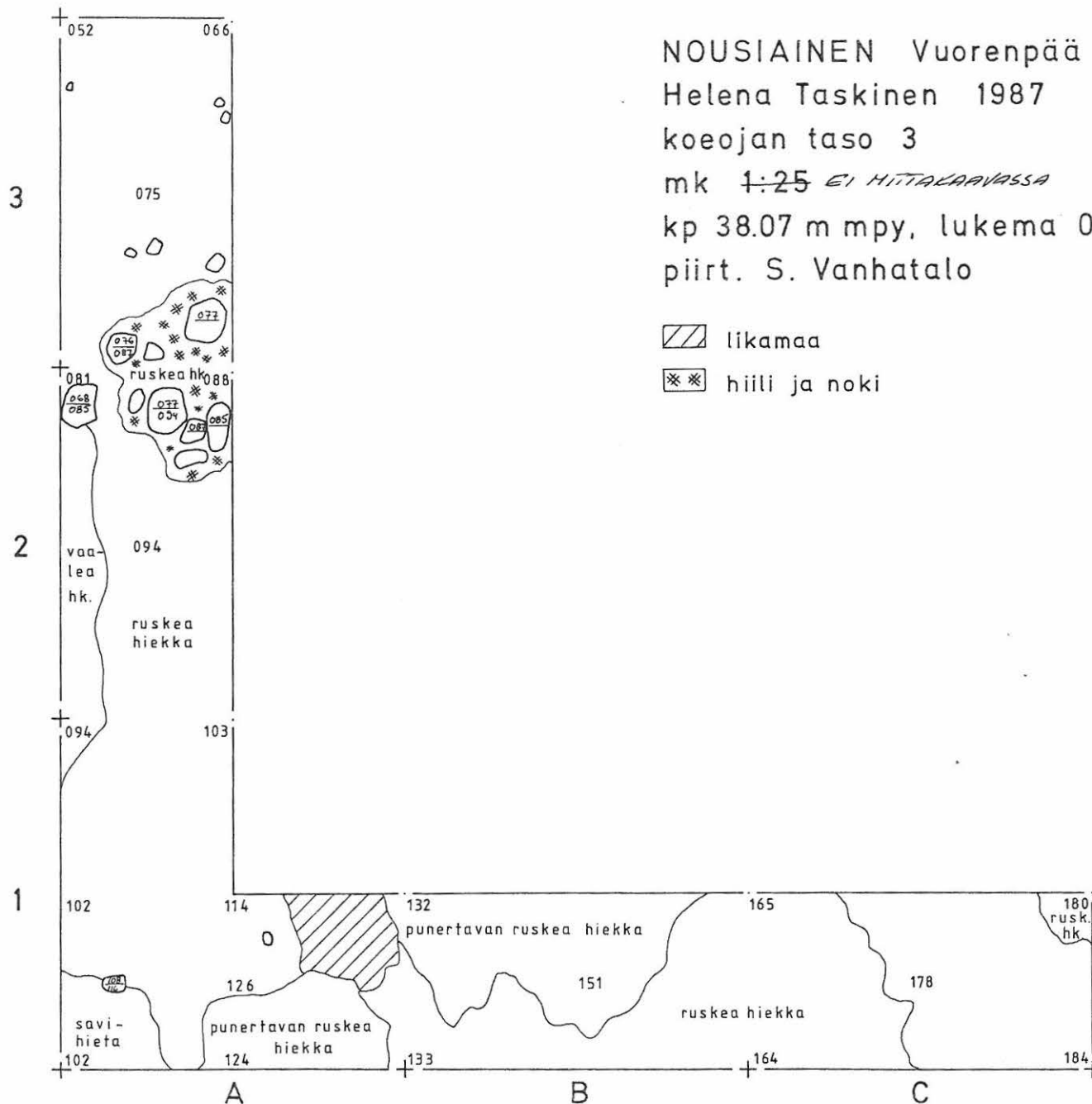
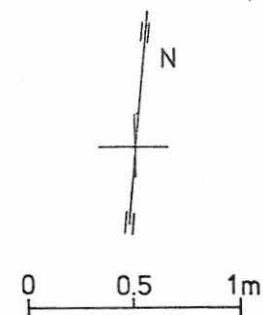
mk ~~1:25~~ EI HITTALAARVASSA

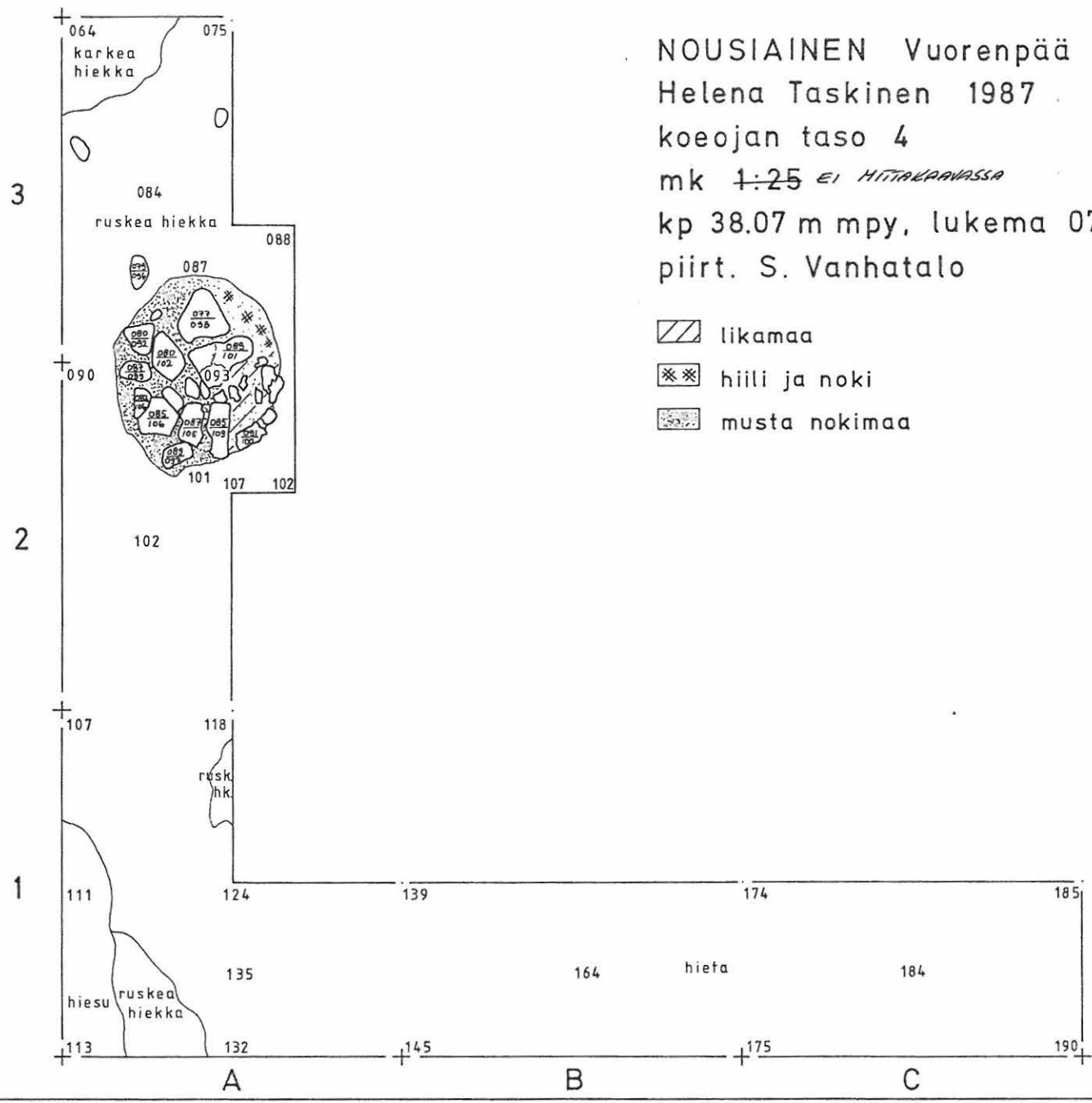
kp 38.07 m mpy, lukema 074

piirt. S. Vanhatalo

 likamaa

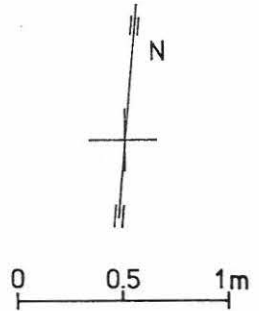
 hiili ja noki

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja
 Helena Taskinen 1987
 koeojan taso 4
 mk 1:25 *EI HITTAKAAVASSA*
 kp 38.07 m mpy, lukema 074
 piirt. S. Vanhatalo

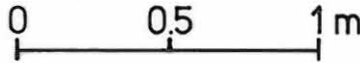
- likamaa
- hiili ja noki
- musta nokimaa

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja

Helena Taskinen 1987

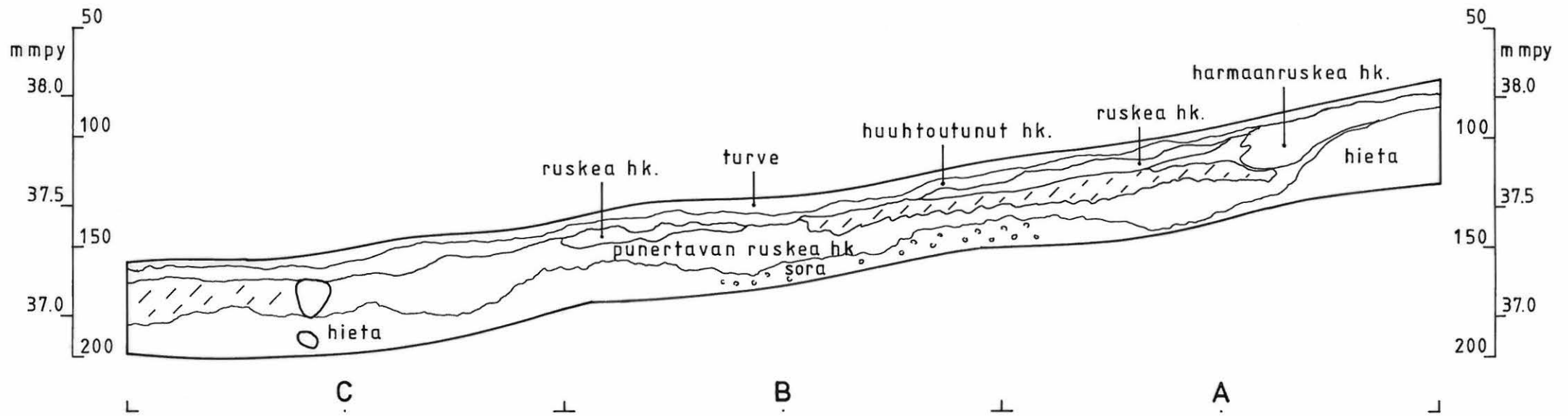
profiili C-A pohjoisesta

mk 1:25

kp 38.07m mpy, lukema 074

piirt. S. Vanhatalo

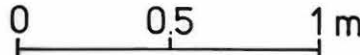
 heikko likamaa

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja

Helena Taskinen 1987

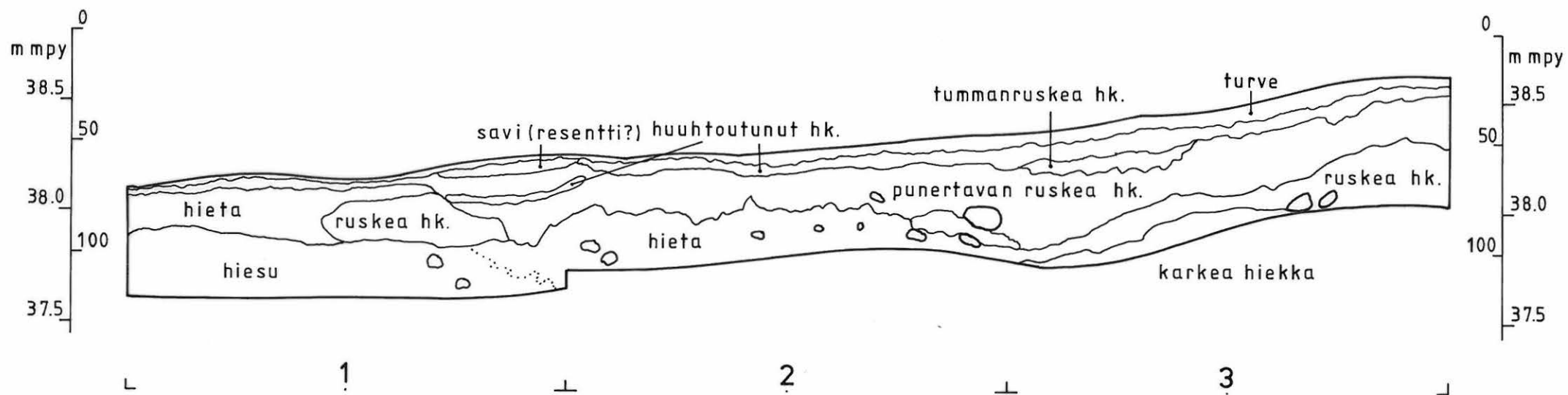
profiili 1-3 idästä

mk 1:25

kp 38.07m mpy, lukema 074

piirt. S. Vanhatalo

 heikko likamaa

NOUSIAINEN Vuorenpää Kukonharja
Helena Taskinen 1987

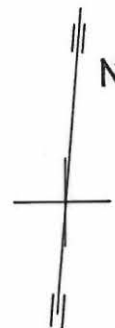
liesi, taso 4

mk 1:10

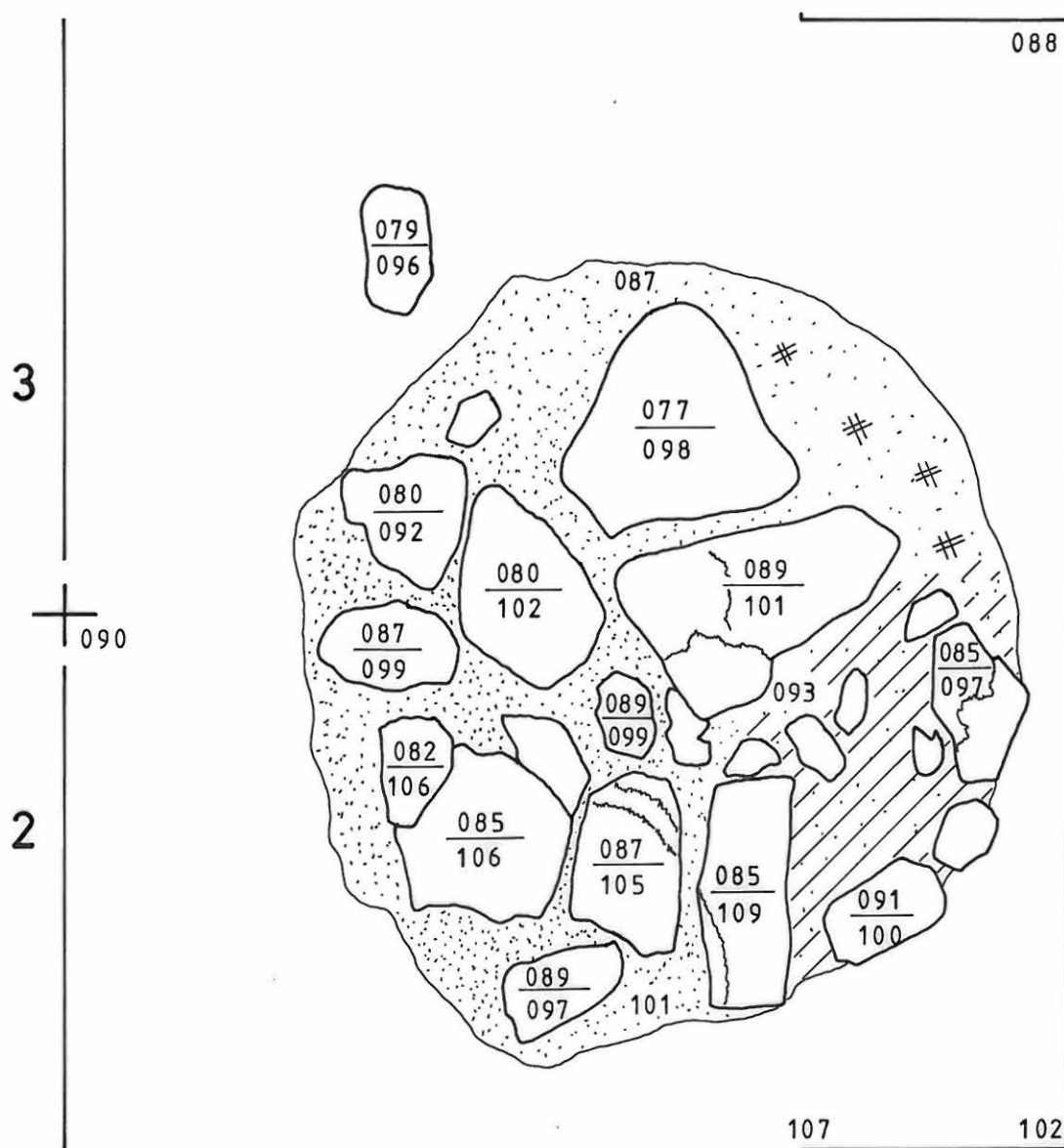
kp 38.07 m mpy, lukema 074

piirt. S. Vanhatalo

- likamaa
- hiili ja noki
- musta nokimaa

0 0.5 m

A